

Весна Р. Живковић
 Градска библиотека
 у Новом Саду
 vesna_zvkvc@yahoo.co.uk

Стручни рад
 UDK 007:027.54]:004(497.113)
 616.98:578.834(100)"2020"
<https://doi.org/10.18485/bibliotekar.2020.62.2.8>

КУЛТУРНИ ПРОГРАМИ ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ У НОВОМ САДУ ТОКОМ ПАНДЕМИЈЕ КОВИДА-19

Сажетак: Пандемија заразне болести ковид-19 проузроковала је значајне промене у готово свим делатностима, па тако и у библиотечко-информационој. Библиотечки радници су се брзо и успешно прилагодили новим начинима рада и функционисања, настојећи да корисници њихових услуга што мање осете новонастале неповољне околности. Запослени у Градској библиотеци у Новом Саду су, адекватно ситуацији, припремили разноврсне и богате онлајн садржаје, а овај рад је усмерен на акције које је реализовало Одељење за културне програме:

– „ПИСЦИ КОД ВАС”, у којој су, путем видео-снимака, учествовали наши познати писци читајући одломке из својих дела.

– „МОЖДА ВАМ ЈЕ ПОЗНАТО...” – рубрика која садржи интересантне и мало познате податке из биографија славних књижевника.

– „КЊИГЕ, ПОНОВО!”, у оквиру које су књижевни критичари и теоретичари препоручивали књиге, уз кратку рецензију.

Закључак овог рада је да је пандемија ковида-19 отворила нова питања, уз већ постојећа, о улози и значају библиотека у будућности.

Кључне речи: пандемија ковида-19, библиотечки радници, Градска библиотека у Новом Саду, онлајн садржаји, писци, књиге, књижевни критичари, улога библиотека.

Увод

Пандемија заразне болести ковид-19, проглашена 11. марта 2020. године од стране Светске здравствене организације, проузроковала је радикалне промене у начину рада и функционисања у многим делатностима, поред осталих и у библиотечко-информационој, јер „историјске, економске, технолошке карактеристике једног друштва условљавају и вид организације

библиотека“.¹ Цео свет се суочио са бројним питањима и дилемама које су захтевале брзе и адекватне одговоре научника и стручњака из различитих области.

Општи је утисак да су запослени у библиотечно-информационој делатности у нашој држави показали изузетну сналажљивост и довитљивост у посве другачијој примени својих знања и вештина од дотадашње и уобичајене, која подразумева претежно директни и уживо контакт са корисницима њихових услуга. Већина библиотечких активности је морала да се премести у домен виртуелног и онлајн што библиотекарe није затекло неспремне, већ су показали изванредну прилагодљивост и способност да процене какве садржаје корисници желе. Поново се испоставило да уметност и култура имају несумњиво благотворан утицај на дух људи у кризним временима.

Онлајн програми Градске библиотеке у Новом Саду

Одлука надлежних органа о забрани окупљања већег броја људи у затвореном простору, проузрокована проглашењем епидемије корона вируса у Републици Србији 19. марта 2020. године, навела је на размишљање Одељење за културне програме Градске библиотеке у Новом Саду који би то формат онлајн књижевних активности био занимљив пратиоцима званичне Фејсбук странице и Јутјуб канала Градске библиотеке, у том тренутку скоро јединим, али веома ефектним средствима комуникације.

Имајући у виду савремене технологије одговор се веома брзо наметнуо у виду акције „ПИСЦИ КОД ВАС“ која је заживела 20. марта ове године, када је на званичној Фејсбук страници и Јутјуб каналу Градске библиотеке у Новом Саду постављен видео-снимак награђиваног српског писца Марка Крстића који поздравља кориснике Градске библиотеке и чита одломак из свог романа *Mundo Libre*. Снимак је за свега неколико дана погледало преко пет хиљада људи, а акција је успешно настављена постављањем видео-снимака неких од најзначајнијих књижевника из наше државе и региона који су се одазвали акцији (хронолошким редом): Вуле Журић, Мухарем Баздуљ, Јелица Грегановић, Тања Ступар Трифуновић, Ненад Шапоња, Игор Маројевић, Слободан Владушић, Срђан В. Тешин, Јулијана Адамовић, Наташа Бундало Микић, Марио Лигуори, Дарко

¹ Александра Вранеш, Љиљана Марковић и Јасна Јанићијевић, *Етичност у науци и култури* (Београд: Филолошки факултет, 2009), 111.

Тушевљаковић, Александар Чотрић и Александар Гаталица. Они су се путем видео-снимака, који у просеку трају неколико минута, обратили корисницима Градске библиотеке у Новом Саду, а потом читали своје приче, песме и одломке из романа.

Сви позвани писци радо су се одазвали, препознајући значај оваквог вида комуникације са читаоцима и прилагодивши се новонасталим околностима. Акција је глатко и неометано трајала, уз узајамно стрпљење да би се пронашао најадекватнији формат видео-снимка, као и уз заједнички труд аутора и Библиотеке да снимак допре до што већег броја људи. Одељење за културне програме је, уз велику подршку колегинице која је администратор званичне Фејсбук странице Градске библиотеке, као и руководиоца Библиотеке, доказало да је усаглашен тимски рад кључ за успех и добре резултате.

Основни критеријум по којем смо одређивали које ћемо писце позвати да се прикључе акцији била је њихова читаност. Са неким од њих сарађивали смо први пут, а посебно је важно што је постављена основа и за сарадњу у будућности.

Акција је изазвала велико интересовање, не само гледалаца (укупан број прегледа свих видео-снимака је преко двадесет хиљада), већ и медија, те је о њој известила већина новосадских медијских кућа: Радио 021, Канал 9, Војвођанске вести, НС Хроника, Грађански лист. Многобројни интернет портали су такође пренели вест о овој акцији, што је допринело већој видљивости и максимално повећало њене домете.

С обзиром на чињеницу да Градска библиотека у Новом Саду деценијама негује читалачку публику која редовно долази на њене књижевне програме, настојали смо да информација о новој активности допре и до њих тако што смо им периодично слали мејлове са обавештењима и линковима ка видео-снимцима. Будућност овакве књижевне активности зависиће од епидемиолошке ситуације, али, у сваком случају, постоји идеја да се најзанимљивији сегменти књижевних вечери убудуће снимају и постављају на Јутјуб канал Градске библиотеке у Новом Саду. Један од сталних и дугорочних циљева Градске библиотеке, када су у питању културни програми, јесте развијање високе читалачке свести, јер „анимација кроз одговарајући уметнички пројекат настоји да активира све људске потенцијале, интелектуалне и уметничке, развијајући друштвену свест и индивидуални идентитет сваког појединца”.²

² Милена Драгићевић Шешић и Бранимир Стојковић, *Култура – менаџмент, анимација, маркетинг* (Београд: Clío, 1996), 34.

Упоредо са овом акцијом Одељење за културне програме покренуло је и рубрику „МОЖДА ВАМ ЈЕ ПОЗНАТО...”, са жељом да се пратиоцима онлајн садржаја Градске библиотеке представе занимљивости и мало познате чињенице из живота наших и светских знаменитих књижевника. Истражујући, дошли смо до заиста интересантних података, за које се испоставило да су занимљиви и другим људима: да је Албер Ками био талентован голман у младости, да је Десанка Максимовић боравила у Француској као стипендиста, као и да је Владимир Набоков био страствени лепидоптеролог, а Толстој љубитељ шаха... Ова рубрика је захтевала пажљиво проучавање биографија књижевних великана, уз обавезно навођење литературе коју смо користили приликом писања текста. Рубрика је заживела на Фејсбук страници Градске библиотеке и наишла на добре реакције, тако да је планирано да се настави и у будућности.

Са поновним отварањем Градске библиотеке у Новом Саду за кориснике, након једномесечног прекида проузрокованог већ споменутом епидемијом корона вируса, Одељење за културне програме је покренуло и акцију „КЊИГЕ, ПОНОВО!”, у оквиру које су наши угледни књижевни критичари и теоретичари, есејисти и професори књижевности препоручивали књиге које су оставиле позитиван утисак на њих. Акцији су се одазвали (хронолошким редом): др Јелена Марићевић Балаћ, асистент на Одсеку за српску књижевност Филозофског факултета у Новом Саду, мр Драгана Бошковић, професор српског језика и књижевности у гимназији „Светозар Марковић” у Новом Саду, др Ана Стишовић Миловановић, научни сарадник на Институту за српску културу у Лепосавићу, др Марија Јефтимијевић Михајловић, научни сарадник на Институту за српску културу у Лепосавићу, Милица Вучковић, докторанд Филозофског факултета у Новом Саду, Снежана Савкић, истраживач-приправник на Институту за књижевност и уметност у Београду, и Милош Јоцић, асистент на Одсеку за српску књижевност Филозофског факултета у Новом Саду. Уз фотографију књиге коју препоручују, приложили су кратке приказе дела, водећи рачуна и о томе да стил и језик текста прилагоде сваком читаоцу. Такође, похвално је што су препоручивали разноврсну литературу домаћих и страних аутора, па су се тако међу препорукама нашла дела Сарамата, Флобера, песме Ђорђа Деспина, али и монографија о југословенском црном таласу Грега де Кјура. Акција је наишла на изузетно лепе реакције, како културних делатника, тако и читалаца, а један од њених основних циљева је популаризација квалитетне књижевности, али и ревитализација књижевне критике која је последњих година изгубила на значају.

Важно је нагласити да је у успешној реализацији акција „ПИСЦИ КОД ВАС” и „КЊИГЕ, ПОНОВО!” много помогла вишедеценијска изузетна сарадња Градске библиотеке у Новом Саду са нашим угледним писцима и књижевним критичарима, који су се, препознајући тренутак, свесрдно ангажовали, улажући време, стрпљење и своју несумњиву ерудицију. „Треба напоменути да у свим културним организацијама и институцијама, уметник (или скуп уметника) има централну улогу. Наиме, сваки производ културе захтева изузетно специјализоване стручњаке. Без уметника, културне установе не би ни постојале.”³ Градска библиотека у Новом Саду им је искрено захвална на томе, и надамо се да ће се таква сарадња наставити и у будућности, у форми која ће, како је сада извесно, у потпуности зависити од епидемиолошке ситуације.

Закључак

Пандемија корона вируса која проузрокује тзв. социјалну дистанцу и, самим тим, измењен начин рада, навела је запослене у библиотечно-информационој делатности не само на брзо прилагођавање новонасталој ситуацији, већ је поново покренула, али и отворила нова питања о не тако далекој будућности библиотека, као и о њеној улози, која извесно неће бити мање значајна, напротив – добиће нове димензије. Наиме, „већ шездесетих година двадесетог столећа у светској библиотекарској јавности започињу озбиљне стручне расправе о будућности књига и библиотека, а тако је и данас. Уз свеопшту *ексцелозну информацију*, повод за овакве расправе било је и ширење нових аудиовизуелних и електронских медија”⁴.

Време је показало да нови медији нису уништили библиотеку нити умањили њен значај – они су подстакли и убрзали неминовне промене у начинима њеног деловања, као и у приступу корисницима. Док траје неповољна епидемиолошка ситуација, делатност библиотека не сме бити ограничена и смањена, већ она мора још више искористити добробити савремених научних и технолошких достигнућа, са основним циљем да своје услуге учини видљивијима и доступнијима ширем кругу потенцијалних корисника. „Библиотека треба да узрасте до нивоа ефикасног лидера, менаџера, координатора, интегратора, провајдера информација у своме

³ Франсоа Колбер, *Маркетинг у култури и уметности* (Београд: Clio, 2010), 15.

⁴ Жељко Вучковић, *Естетика и култура медија* (Нови Сад: Sekom books, 2007), 74.

окружењу, не заборављајући никада да њен крајњи циљ није њено самозадовољство и самопохвала, већ задовољство и похвала корисника.”⁵

Literatura:

1. Dragičević Šešić, Milena i Branimir Stojković. *Kultura – menadžment, animacija, marketing*. Beograd: Clio, 1996.
2. Kolber, Fransoa. *Marketing u kulturi i umetnosti*. Beograd: Clio, 2010.
3. Vraneš, Aleksandra, Ljiljana Marković i Jasna Janićijević. *Etičnost u nauci i kulturi*. Beograd: Filološki fakultet, 2009. (na ćirilici)
4. Vučković, Željko. *Estetika i kultura medija*. Novi Sad: Cekom books, 2007.

5 Вранеш, Марковић и Јанићијевић, *Етичност у науци и култури*, 129.

Vesna Živković

Novi Sad City Library

vesna_zvkvc@yahoo.co.uk

CULTURAL PROGRAMS OF NOVI SAD CITY LIBRARY DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Abstract: Covid-19 pandemic remarkably changed the ways of working in almost every field and libraries were not an exception. However, librarians found the way to adapt quickly and successfully while trying to help their members and readers not to be influenced by new bad conditions.

Librarians of Novi Sad City Library organized various and rich online programs. This paper is focused on the actions realized by the Department for cultural programs:

„WRITERS AT YOUR PLACE“ – with online recordings of famous Serbian authors reading from their works.

„MAYBE YOU DID (NOT) KNOW“ – publishing of little known data from biographies of remarkable writers.

„BOOKS, AGAIN“ – platform for the critics to recommend the books along with the short review.

In conclusion, I propose the idea that Covid-19 pandemic opened some new questions, along with the previously existing ones, about the place of libraries in the future.

Keywords: Covid-19 pandemic, librarians, Novi Sad City Library, online programs, writers, books, literary critics, the place of libraries.

Примљено: 1. септембра 2020.

Исправке: 26. октобра 2020.

Прихваћено: 2. новембра 2020.